

Hyvinvointialueiden palvelutuotannon kustannusten selvittäminen

Tuemme hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystalvelujen yksikkökustannukset julkaistaan. Tiedot mahdollistavat muun muassa palvelujen tuottavuuden vertailun eri toimintayksiköiden ja palvelumuotojen välillä, ja siten toimivat hyvinvointialueiden tiedolla johtamisen välineinä.

Näkemyksemme mukaan kansallinen kustannuslaskennan malli tukee hallitusohjelmassa linjattua alueellista tietojohdantamista ja kansallista ohjausta sekä palveluiden vertailtavuutta, kun:

1. **Hyvinvointialueet selvittävät omien sosiaali- ja terveystalvelujensa sekä tukipalvelujen kustannukset ja suoritelmäärät sekä tiedot siitä, kuinka paljon saman palvelun ostaminen yksityiseltä toimijalta maksaa** (yksityisen palvelun hinta vähennettynä alv-palautuksella) ja yksityisiltä toimijoilta ostetut suoritelmäärät. Oman palvelutuotantonsa osalta hyvinvointialue toimittaa viranomaiselle keskeiset kustannusrivit.
2. **Kaikilta hyvinvointialueilta edellytetään tietojen toimittamista valtakunnalliselle viranomaiselle määrämuotoisena ja annettussa aikaikkunassa.** Valtakunnallinen viranomainen (esim. THL tai Valtiokonttori) validoi tiedot ja laskee tiedoista tarvittavat tunnusluvut.
3. Ministeriöiden työ kansallisen kustannuslaskennan mallista ohjeineen on valmis **vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla**. Hyvinvointialueiden edellytetään toimittavan kohdan 1 mukaiset tiedot vähintään ohjeiden mukaisissa palveluissa ensimmäisen kerran vuoden 2024 tietojen osalta. Tiedot tulee toimittaa **vuoden 2025 ensimmäisen kvartaalin aikana**. Tietoja edellytetään jatkossa päivitettävän ja julkaistavan vähintään **puolivuositain**.
4. Hallitusohjelmaan kirjattu *asteittainen* yksikkökustannusten julkaisu tulkitaan siten, että kustannustietojen ilmoittaminen aloitetaan ensin joistakin palveluista. **Aloitetaan selkeimmin määrämuotoisista ja tuotteistettavista palveluista**, kuten ikääntyneiden ympärivuorokautisista asumispalveluista ja terveydenhuollon käynneistä tai episodeista.
5. Velvoite selvittää ja julkaista hyvinvointialueiden oman palvelutuotannon kustannus ja sen vertailu yksityiseltä ostetun palvelun kustannuksiin **säädetään lailla tai asetuksella**.
6. Sosiaali- ja terveystalvelujen kustannustietoja käytetään alueellisen tietojohdantamisen lisäksi **alueiden kansallisessa ohjauksessa**. Palveluntuotantotapojen kustannusvertailu on edellytys esimerkiksi alueiden investointisuunnitelmien ja lainanottovaltuuden muuttamisen hyväksymiselle, samoin kuin osa alueiden lisärahoitustarpeen pohdintaa.
7. **Hyvinvointialueiden oman palvelutuotannon kustannuksia selvittäessä edellytetään, että niiden selvittäminen perustuu todellisiin kuluihin ja kaikki palvelun tuottamisen kustannuksiin vaikuttavat kuluerät on huomioitu.**

8.11.2023

Toivomme, että pääsemme kuultavaksi kansallisen kustannuslaskennan mallin laatimistyössä.

Kunnioitavasti,

Arja Laitinen

Vt. toimitusjohtaja
Hyvinvointiala HALI ry

Minna Vienola

Hallituksen puheenjohtaja
Kuntoutuksen toimialayhdistys ry

Ismo Partanen

Toiminnanjohtaja
Lääkäripalveluyritykset ry

Panu Tast

Toimitusjohtaja
Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry

Riitta Hämäläinen-Bister

Toiminnanjohtaja
Suomen Kunto- ja terveystoimintakeskusten yhdistys SKY ry

Satu Grekin

Toiminnanjohtaja
Suomen Kuntoutusyritykset ry

Ilkka Oksala

Johtaja
Elinkeinoelämän keskusliitto

Harri Jaskari

Johtaja
Suomen Yrittäjät

Johanna Sipola

Varatoimitusjohtaja
Keskuskauppakamari

Minna Vanhala-Harmanen

Toimitusjohtaja
Perheyritysten liitto